

3. BATERIA OWOCOWO-WARZYWNA – widowiskowe, proste!

Krótki opis:

Budowanie prostej baterii z owoców i warzyw oraz metalowych gwoździ - przedstawienie zasady budowy baterii jako zestawu pojedynczych ogniw.

Materiały:

materiały z pudełka	materiały do przygotowania
<ul style="list-style-type: none"> ⇒ druciki/gwoździe miedziane; ⇒ druciki/gwoździe ocynkowane; ⇒ multimetr; ⇒ dioda o niskim napięciu, np. 1,5V (biała, żółta) lub żarówka o niskim napięciu lub brzęczyk ⇒ przewody;	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ owoce i warzywa w temperaturze pokojowej: jabłka, cytryny, pomarańcza, ziemniaki, świeże ogórki, kiszone ogórki, banany, kiszona kapusta i inne;

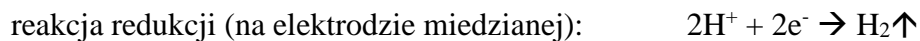
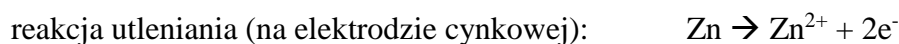

Przebieg doświadczenia:

- ☞ owoce i warzywa pokrój na połówki lub ćwiartki;
- ☞ w każdą część owocu i warzywa wbij do połowy naprzeciwko siebie jeden drucik miedziany i jeden ocynkowany - tak, by druciki się nie stykały (ważne!);
- ☞ za pomocą przewodów łączymy gwóźdź ocynkowany z jednego owocu/warzywa z gwóździem miedzianym drugiego owocu – tworzymy owocowo-warzywną „gaśienicę”;
PAMIĘTAJ! Drucik miedziany jednego owocu łącz z drucikiem ocynkowanym drugiego owocu;
- ☞ ostatnie wolne druciki – z pierwszego i ostatniego owocu (warzywa) - połącz z przewodami;
- ☞ przewody połącz z miernikiem (nastawionym na skalę V);
- ☞ odczytaj wskazanie miernika;
- ☞ przewody odłącz od miernika i podłącz do diody/żaróweczki/brzęczyka;
- ☞ obserwuj układ;

Opis merytoryczny:

Każdy pojedynczy zestaw - owoc/warzywo, drut miedziany i drut ocynkowany – to pojedyncze ogniwo Volty, tzw. ogniwo galwaniczne. Ogniwo galwaniczne jest układem złożonym z dwóch elektrod (w tym wypadku drut miedziany i drut ocynkowany) oraz elektrolitu (w tym wypadku roztwór kwasów i soli zawartych w owocach/warzywach, np. kwas cytrynowy). Sole i kwasy w roztworach wodnych (a woda w owocach i warzywach występuje w znacznych ilościach) dysocjuje na kationy wodorowe H^+ oraz na aniony reszty kwasowej R^- . Na cynkowej powierzchni dochodzi do reakcji utleniania, której produktami są cynk i wolne elektrony. W tym samym czasie na anodzie dochodzi do reakcji redukcji, która wykorzystuje powstałe w czasie dysocjacji kationy wodorowe i powstałe podczas utleniania wolne elektrony – powstaje gazowy wodór. Uproszczone równania obu reakcji można zapisać następująco:

Powyższe reakcje należą do grupy reakcji redoks. Nazwa pochodzi od połączenia słów *redukcja* i *oksydacja* (czyli utlenianie).

Intrygujące pytania:

- * Czy rodzaj owoców lub warzyw ma wpływ na powstałe napięcie?
- * Czy stopień dojrzałości owoców wpływa na wysokość otrzymanego napięcia?

Zmodyfikuj eksperyment:

- * W miejsce multimetra możesz podłączyć do obwodu żaróweczkę, diodę lub brzęczyk.
- * Możesz skonstruować baterię z tylko jednego gatunku owoców lub warzyw, aby zbadać ich „wydajność”.
- * Możesz skonstruować baterie z owoców w różnym stadium dojrzewania, aby sprawdzić ich „wydajność”.

Wskazówki dla osób prowadzących:

Przed eksperymentem owoce cytrusowe warto przetoczyć kilka razy po blacie przyciskając lekko dłonią tak, by we wnętrzu owocu zgromadziło się trochę więcej soku.

Jeżeli wskazania multimetra są ujemne – należy zamienić miejscami podłączone do miernika przewody.

Jeżeli wskazania multimetra były dodatnie, a po podłączeniu dioda nie świeci albo brzęczyk nie brzęczy – należy zamienić miejscami przewody podłączone przy diodzie lub brzęczyku.